Пам'ятайте про Україну!

# СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го СЕРПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 30, 1978 No. 185. VOL. LXXXV

## ПІДГОТОВА ДО ТРЕТЬОГО СКВУ БУЛА ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Ню Йорк. — Підготова до недалекого вже Третього Світового Конгресу Вільних Українців, що має відбутися в днях від 23 до 26-го жовтня ц.р. в Ню Йорку, включно з вибором делегатів на цей Конгрес, була предметом головної уваги чергового пленарного засідання Екзекутиви Українського Конгресового Комітету, що відбулося тут у власних приміщеннях минулої суботи, 26-го серпня, в пополудневих годинах.

Наради відкрив і ними проводив екзекутивний заступник президента УККА п. Іван Олексин, а протокол з попередніх нарад прочитав секретар ред. І. Білинський. На початку цих нарад вшановано вставанням з місць і хвилиною мовчанки двох померлих у звітовому часі довголітніх і видатних колишніх членів Екзекутиви УККА, проф. д-ра Матвія Стахова і д-ра Володимира Ґалана.

З черги адміністративний директор мґр Іван Базарко прочитав листа від Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, підписаного головним секретарем Володимиром Сохановм, про особові зміни в представництві цієї найбільшої нашої братської установи в УККА. Екзекутива УККА прийняла до відома, що тепер УНСоюз репрезентуватимуть в УККА: головний предсідник д-р Іван Флис, як віцепрезидент, і головний касир пані Уляна Дячук, як касир, в Екзекутиві УККА; головний контролер о. митрат Степан Біляк в Контрольній Комісії УККА, а заступниця головного предсідника пані Марія Душник і головний організатор Василь Оріховський в Крайовій Раді УККА. Приявний на цих нарадах д-р Іван Флис висловив вдоволення, що він зможе продовжувати свою працю для громади і народу в Екзекутиві УККА, в якій він уже раніше працював вісім років.

Перед ним коротку заяву про своє бажання познайомитись основно з працею цієї центральної української репрезентації в Америці та брати найактивнішу участь в цій праці склав присутній вперше на нарадах Екзекутиви новий її віцепрезидент, головний предсідник СУК „Провидіння" о. шамб. Роберт Москаль, канцлер Філядельфійської Метрополії УКЦ.

Проф. д-р Лев Добрянський, президент УККА, в короткому звіті поінформував про продовжувані вже започатковані та заплановані нові акції у Вашінгтоні, зокрема про цьогорічне відзначення в столиці Тижня Поневолених Націй.

Справи третього СКВК реферували: проф. д-р Богдан Гнатюк за Фінансову комісію, ред. Ігнат Білинський за Організаційну комісію, мґр Іван Базарко про підготову Конгресового концерту і мґр Іван Винник про підготову Конґресового бенкету. Після коротких дебат у зреферованих справах, обрано прислуговуваних такій централі, як УККА, 20 делеґатів на Третій СКВУ. На делеґатів були обрані члени Екзекутиви УККА; президент проф. д-р Лев Добрянський, віцепрезиденти д-р Іван Флис, о. шамб. Роберт Москаль, Володимир Мазур, пані Христина Навроцька, касир пані Уляна Дячук та пані Уляна Целевич, д-р Володимир Душник, Лев Футала, д-р Богдан Шебунчак і Борис Потапенко. Дев'ять делеґатів на Третій СКВУ матимуть Відділи УККА, які виказують найбільші успіхи в збірці Національного Датку та в своїй активності: Філядельфія, Чікаґо, Ню Йорк, Детройт-Схід, Нюарк, Боффало, Ню Гейвен, Клівленд і Бостон.

Названі Відділи УККА репрезентуватимуть їхні голови, або визначені ними їх заступники.

Повноправними делеґатами на Третьому СКВУ

(Продовження на стор. 3-ій)

## ПАПА ІВАН ПАВЛО НЕ ПЛЯНУЄ ЗМІН У ВАТИКАНІ



Папа Іван Павло Перший

Ватикан. — Новообраний Папа Іван Павло Перший почав своє урядування на пості 263-го з черги глави Римо-Католицької Церкви рішенням не робити будь-яких більших змін в дотеперішньому стані у Ватикані, потверджуючи тих самих осіб на важливих постах Ватиканської держави. Згідно з традицією, всі найменування автоматично вигасають зі смертю чи відходом того Папи, котрий ці найменування вирішив. Потвердження дотеперішніх керівників на важливіших постах Ватикану, включно з кардиналом Жаном Війо на пості секретаря стану, залишенням архиєпископа Агостіна Касаролі на пості публічних справ, що є рівнозначне з ватиканським міністром закордонних справ, кардинала Себастіяна Баґґіо на пості голови рішальної в багатьох справах Конгреґації Єпископів, та інших, було першим рішенням новообраного Папи, що практично потверджує його першу заяву, що він продовжуватиме програму своїх попередників, Папи Івана XXIII та Папи Павла УІ.

Рівночасно інформують, що свою формальну інсталяцію на престолі св. Петра, яка має відбутися цієї неділі, новообраний Папа Іван Павло плянує радше як скромну церковно-публічну імпрезу, замість часто практикованих в таких випадках величавих коронацій.

## ССCР знову доставляє зброю для В'єтнаму

Сінґапур. — Пресові аґентства інформують про масову доставу совєтської зброї до комуністичного В'єтнаму, яка включає також тяжку артилерію, наземні і протилетунські ракети, легкі панцерні авта тощо. Засекречена пересилка совєтської зброї, яка була перервана на якийсь час після закінчення в'єтнамської війни в 1975 році, мабуть має на меті загальне військове зміцнення В'єтнаму в теперішній ситуації, коли заприязнений з Совєтським Союзом уряд В'єтнаму веде акцію проти Китайської Народної Республіки. Совєтські достави зброї були підтверджені також численними дипломатами в Ганою, які, хоч не мають докладного списка про якість і кількість доставленої зброї, але зате їхні інформації спираються на свідченнях робітників, які працюють при розвантаженні цієї зброї і на фактах, поданих військовими розводчими аґенціями Заходу. „Це не є тільки запасові частини до совєтської зброї і танків, якими користується в'єтнамська армія від років, — заявив кореспондентам один з дипломатів, — бо кораблі привозять неозначену кількість військових авт різного типу, ракет та іншої зброї". Деяку кількість цієї зброї совєти доставляють літаками. Західні спеціялісти стверджують, що СССР доставляє також деяку кількість тяжких ракет для оборони прибережних полос. Збільшення достави зброї розпочалось після того, як КНР і

В'єтнам повели проти себе пропаґандивну кампанію, пов'язану з проблемою китайської національної меншини, якої в'єтнамці хочуть позбутися за всяку ціну. Крім того, як твердять політичні спостерігачі, В'єтнам належить тепер до совєтського економічного бльоку КОМЕКОН, який дає певні привілеї для В'єтнаму.

## Дружинники СУМА відбудуть з'їзд

Елленвілл, Н. Й. — В суботу й неділю, 16 і 17-го вересня, тут на власній оселі відбудеться Крайовий З'їзд Дружинників Спілки Української Молоді Америки, який проходитиме під кличем: „Розкуй закуту Україну" і буде присвячений нескореному поетові пок. Василеві Симоненкові у 15-ту річницю його смерти. На З'їзді будуть обговорені теми: Ідеологічний вишкіл дружинників і організаційна діяльність; актуальні справи, як також будуть виголошені короткі інформаційні доповіді про: Важливість ідеологічного вишколу, Марксизм і націоналізм; Український націоналізм; Акції в обороні національних і людських прав в Україні; Українська визвольна проблематика в ОН; Загальна діяльність української діяспори на зовнішньому відтинку; Виховні завдання; Засяг організаційної діяльности дружинників СУМА та справи статуту і участи дружинників СУМА у Світовому Конґресі СУМ в листопаді ц. р.

З'їзд розпічнеться в суботу, 16-го вересня о год. 9-ій рано. Крайову Булаву Дружинників СУМА очолює тепер Тарас Дрозд — головний булавний, а його заступником на сході ЗСА є Петро Коґут.

В справі помешкань організатори просять звертатись до заряду Оселі СУМА в Елленвіллі на число (914) 647-7230, або до Крайової Управи СУМА (212) 477-3084.

## Брежнєв бажає зустрінутися з Картером

Лондон. — Аґентство ЮПІ інформує, що кремлівський верховода Л. Брежнєв „дуже стурбований" рішенням президента Картера обмежити торгівлю з Москвою, одначе прагне зустрічі з Президентом, коли переговори про обмеження стратеґічної зброї (САЛТ II) закінчаться успішно, — заявив західній бизнесмен Арменд Геймер.

Арменд Геймер, президент фірми „Аксидентал Петроліюм", був у Совєтському Союзі, щоб відкрити нову „фабрику удобрення", побудовану його компанією, і зустрівся з совєтським верховодою на його кримській дачі. Розмова тривала понад три години, в якій Брежнєв висловив надію, що переговори про САЛТ II „закінчаться ще цього року", і що він прагне зустрічі з Президентом „де-будь, в Женеві або в З'єднаних Стейтах Америки", лише з умовою, що згадані переговори будуть „успішні".

Одначе, — заявив А. Геймер, — Брежнєв засуджує „політику Картера про обмеження совєтсько-американської торгівлі" як відплату за суди над дисидентами. У цих питаннях, — додав західній бизнесмен, — совєтський верховода був „безкомпромісовий".

## Гуа Куо-фенґ продовжує розмови з Тітом, Чехо-Словацька преса критикує його антисовєтські виступи

Беоґрад, Юґославія. — Ройтер інформує, що президент Юґославії Йосиф Тіто і голова китайської Комуністичної партії й прем'єр-міністер уряду Китайської Народної Республіки Гуа Куо-фенґ продовжують розмови про міжнародні проблеми, в тому числі про співпрацю Юґославії з Китаєм, не зважаючи на цілу зливу совєтської і сателітньої пропаґанди та антикитайських виступів совєтських чинників, які гостро засуджують поїздку Гуа до Східньої Европи, називаючи її „підривною діяльністю китайських реваншистів", завданням якої є порізнити між собою заприязнені соціялістичні країни. Офіційні джерела стверджують, що останні розмови між Гуа і Тітом, які відбулися на люксусовій яхті „Ґалеб", охоплювали майже всі світові проблеми, між ними: японсько-китайський договір, який викликав цілу бурю протестів уряду СССР; совєтсько-китайський ідеологічний і прикордонний спір, конфлікт Китаю з В'єтнамом, а також справи Африки, Близького Сходу, діяльности неповʼязаних з жадними політичними і військовими бльоками незалежних держав, серед яких Юґославія грає провідну ролю тощо.

У міжчасі поїздку Гуа і його виступи в Румунії і Юґославії сильно заатакувала чехо-словацька преса, головно офіційний орган чехо-словацької Комуністичної партії „Руде Право", кажучи, що Гуа використав гостинність заприязнених з китаєм країн, щоб „показати китайське наставлення до соціялістичних країн і маоїстську іґнорантність до їх досягнень". Уподібнюючись до совєтської преси, „Руде Право" називає китайського верховоду „злісним ворогом країн соціялістичної співдружности", „підбурювачем до війни" та іншими епітетами.

Натомість розмови з Тітом й іншими юґославськими політиками проходять, згідно з інформаціями юґославських і закордонних джерел, в дуже приязній і дружній атмосфері. В часі обіду, влаштованому на кораблі в честь китайських гостей, Гуа вислухав з великим зацікавленням партизанських пісень з часів Другої світової війни, що їх виконували різні хори, а то й самі партизани, очолювані 87-річним Тітом. Юґославське пресове аґентство ТАНЮҐ, інформуючи про перебування китайських гостей в літній резиденції Тіта, Бріоні, відкинуло рівночасно усі раніші інформації і закиди совєтського аґентства ТАСС, кажучи, що Юґославія не творить жадного політичного бльоку з Китаєм, а всі інформації в совєтських газетах про перебування Гуа в Юґославії спрепаровані в дуже тенденційному змислі. Орган юґославської Комуністичної партії „Борба" саркастично стверджує, що совєтська преса воліла цитувати західню пресу, як покликатися на вислови юґославських політичних діячів й інфрмації ТАНЮҐ.

## ІЗРАЇЛЬ ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕРЕНЕСЕННЯ ОЛІМПІЯДИ

Тель Авів, Ізраїль. — Пресові аґетства інформують, що ізраїльський уряд пропонує перенести світові олімпійські ігрища з Москви до іншої країни, а якщо цього пляну не можна буде зреалізувати, то відмовитись від Олімпіяди в 1980 році вагалі. Своє становище Ізраїль мотивує тим, що Совєтський Союз порушує Гельсінкську угоду, не шанує прав людини, переслідує і судить на довгі реченці ув'язнення жидівських й інших дисидентів. „Ми не говоримо про бойкот спортових ігрищ, — заявив Хаїм Ландау, міністер, який займається проблемами совєтських жидів, — а тільки про місце. Совєтський Союз порушує міжнародні договори, в тому числі Гельсінкську угоду, і Москва не повинна бути місцем жадних міжнародних з'їздів, тимбільше молодечих спортових олімпіяд, які базуються на „чесній грі". Прем'єр-міністер Ізраїля Менахем Беґін подібно висловився в суботу, 26-го серпня ц. р., піддержуючи тим самим заяву в тій справі міністра закордонних справ Великої Британії Дейвіда Овена. „Держава, яка іґнорує міжнародні договори, в тому числі вільний виїзд жидів до Ізраїля і кидає ідеалістів до в'язниць, концтаборів і психіятричних закладів, не має права вимагати, щоб на її території відбувалися міжнародні спортові ігрища", — підкреслив з обуренням прем'єр Беґін.

## „ДОБРОВІЛЬНІ" НЕВІЛЬНИКИ В СССР ПРОКЛАДАЮТЬ БАЙКАЛО-АМУРСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ

Київ. — У совєтській пресі, в тому числі і в україномовній, появились були недавно інформації про „прокладання нового залізничного шляху", у яких мовилося, що в гущавинах сибірських гір, серед важких кліматичних умов, будується Байкало-амурська залізниця довжиною 2.000 миль. Матиме вона 3.700 мостів і багато тунелів попід сімома гірськими пасмами. Це буде північний шлях, паралельний до недавньої Транссибірської залізниці, що вчинить доступними одні з найбільших у світі мінеральних покладів і лісових багатств. Совєтські спеціялісти обраховують, що є там біля 1,2 більйона тонн міді, 500 біл. тонн вугілля, великі зложжя заліза, цинку, золота, нікелю, асбесту, олова, молібдену та різних будівельних матеріялів, включно 17,5 більйонів кубічних стіп лісоматеріялу. А загалом то ці безмежні обшири ще й геологічно не досліджені як слід.

Чимало вугілля експортуватимуть прямо до Японії, яка враз з Америкою постачає більшість матеріялів для будови залізної дороги. В східньому районі шлях прокладають, — згідно з совєтськими даними, — саперні відділи армії та добровольчі відділи комсомолу. Більшість робітників довозять на місця праці вертольотами і вони живуть під шатрами. Будують також так звані робітничі оселі такі, як Сєверобайкальськ, який має вже біля 10.000 населення. Згодом ця місцевість має бути постійним містом з 60.000 населенням.

Робітникам, які приїжджають сюди з усіх республік СССР, в тому найбільше з України, приходиться працювати в дуже тяжких умовинах — взимку температура спадає до 60-70 степенів морозу за Цельсієм, а літо гаряче, хмари комарів. Добровільці-робітники дістають подвійну заробітню платню і продовжені вакації. Обіцюється також кожному після трьох років праці купити без черги... автомашину. Ось так високими платнями і „автомашинами" приманюючи молодь, совєтські експлуататори спішаться з будовою, яку вони плянують закінчити у 1983 році. Західні спеціялісти обраховують, що цей черговий совєтський проєкт коштуватиме біля 15-ти більйонів долярів. Совєтські джерела твердять, що залізниця коштуватиме тільки 6 більйонів долярів. Треба вірити совєтам, бо західні спеціялісти враховували мабуть оплату робітників згідно із західнім стандартом, а там же працює частина рабів ХХ-го сторіччя.

## Крофорд очікує на судову розправу в Москві

Москва. — Пресові агентства інформують, що 37-річний американський підприємець, представник Міжнародної фірми Гарвестер і мешканець міста Мобілє, Аляска, Ф. Джей Крофорд, після 15-денного перебування у в'язниці Лєфортово, виснажений безупинними допитами, деякі з яких тривають по вісім годин, заявив: „Я не поповнив ніякого злочину в Совєтському Союзі і я ни поламав ніяких законів совєтського права".

Ф. Джей Крофорд висловив також припущення, що він швидко стане перед совєтським судом із обвинуваченням — зловживання совєтською грошовою валютою. Він припускає, що в залежности від судового вироку, який зустріне двох совєтських шпигунів, недавно ув'язнених в Америці, ця ж сама доля припаде і йому.

Крофорда обвинувачують, що він виміняв 8.500 дол. за 20,000 рублів на „чорному ринку", тоді як леґальна вартість одного доляра становить 1,45 рубля. На поспішно заaранжованій пресовій конференції, яка відбулась у в'язниці Лєфортово — поміж сесіями переслухувань, Крофорд рішуче заявив, що докази обвинувачення проти нього є „дуже, дуже непереконливі" і „спотворені". Припускають, що Крофорда можуть засудити на вісім років в'язниці.

## Під час гри в шахи грають на нервах

Баґійо, Філіпіни. — В змаганнях за світовий шаховий примат, які почались тут минулого місяця, дійшло до чергової сутички коли Віктор Корчной, колишній чемпіон СССР, який два роки тому „вибрав свободу", запротестував проти присутности на залі совєтського психіятра-гіпнотиста д-ра Владіміра Зухара, обвинувачуючи його в постійних намаганнях поденервувати майстра. В результаті Корчной програв партію проти мистця світу Анатолія Карпова (СССР) в 39-ох ходах, що дало цьому останньому перевагу у виграних партіях 4-1 при 12-ох нерішених. Карпов, 27-річний совєтський чемпіон, здобув звання чемпіона світу в 1975-му році без змагання, коли тодішній мистець, американець Боббі Фішер, відмовився захищати свій титул. Згідно з форматом теперішнього двобою, мистцем стане цей майстер, який здобуде шість перемог. Йому рівнож припаде грошова нагорода в сумі 350,000 дол.

Ще перед змаганнями в суботу, 26-го серпня, Корчной, побачивши д-ра Зухара в четвертому ряді авдиторії, гостро запротестував проти його присутности серед глядачів, вимагаючи його усунення до 10-ох хвилин, бо „в інакшому разі я зроблю це своїм кулаком". Організатори змагань усунули всіх глядачів з перших сімох рядів авдиторії ще перед початком цієї 17-ої з черги партії, але знавці твердять, що Корчной поденервувався, стратив концентрацію і „ум його не був вповні на шаховій дошці". Як згадано, він зрезиґнував після 39-го ходу. Корчной вже раніше протестував проти присутности д-ра Зухара, який, сидячи в „замороженій позі", дослівно „впивався" в нього очима. Д-р Зухар є членом офіційної совєтської делеґації на ці змагання.

Київ. — Як інформує „Літературна Україна" від 4-го серпня ц. р., у бібліотеці державної академічної капелі „Думка" було віднайдено рукопис поетичного тексту ораторії „Пори року" Франца Йосифа Гайдна, який переклав з німецької мови Максим Рильський. До цього часу були відомі лише кілька уривків його перекладу з цього твору.

## ЗАКІНЧЕНО 25-ИЙ З ЧЕРГИ КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — „Це, що ви засвоїли тут під час вашого тритижневого побуту на Союзівці — це тільки маленький посмак великого багатства української культури. Хай він послужить вам для дальших, глибших студій української мови, історії і культури, а пізнавши їх — полюбите і оцінюватиме їх ще більше". Цими словами прощав головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис 17-ох учасників цьогорічних, 25-их з черги, Курсів Українознавстав під час церемонії вручення свідоцтв і нагород в суботу, 26-го серпня, якими закінчилась тритижнева програма навчання на цій оселі УНСоюзу. Крім д-ра

(Продовження на стор. 3-ій)

Учасники 25-их Курсів Українознавства на Союзівці. В першому ряді (зліва): заступниця головного предсідника УНСоюзу Марія Душник, головний предсідник д-р Іван Флис, директорка Курсів проф. Христина Принада-Демиденко і проф. Таня Гасцька. (Світлив Іван А. Флис, мол.)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

## Все ще неясні справи

Недавно ім'я спеціяльної Комісії Палати Репрезентантів для розгляду атентатів знову появилося на сторінках американської преси і на телевізійних екранах і в радіопрограмах, бо та Комісія розпочала нові заходи відносно остаточного вияснення двох вбивств, які потрясли цілим світом: вбивства президента Джона Ф. Феннеді в 1963-му році та негритянського лідера Мартина Лютера Кінґа, молодшого, в 1968-му році.

Хоча т.зв. Комісія Воррена після основної перевірки була дійшла до переконання, що вбивник президента Кеннеді, Лі Гарві Освалд, діяв одинцем і що не було жадної внутрішньої чи закордонної змови, то зразу після оприлюднення звіту цієї Комісії виринули різні питання щодо її висновків. Тепер існує підозріння, що під час атентату на президента Кеннеді впало чотири, а не три постріли, як це твердила Комісія Воррена, і тому виринула можливість, що не тільки Освалд, але і якась друга особа чи особи стріляли до Президента.

Щодо вбивства д-ра Кінґа, то засуджений вбивник Джеймс Ерл Рей твердить, що він не застрілив негритянського лідера, хоча у 1969-му році під час судової розправи признався до вбивства. Рей недавно свідчив перед Комісією Палати Репрезентантів для розгляду справ атентатів і продовжуватиме своє свідчення в листопаді ц.р.

Тоді, коли відносно дотеперішнього пояснення вбивства Мартина Лютера Кінґа тільки існують „сумніви", бо порівняльно мало уваги прикладається твердженням Рея щодо його невинности, як теж теоріям, що Рей правдоподібно діяв з допомогою групи антинегритянських конспіраторів, то справа із вбивством президента Кеннеді далі така неясна, як і була після оприлюднення звіту Комісії Воррена.

У минулому поширювалися і тепер далі поширюються різні здогади про можливу змову правих чи лівих американських екстремістів, яким не подобалася політика президента Кеннеді, про можливість виготовлення пляну вбивства у Москві, бо Лі Гарві Освалд довший час жив у Совєтському Союзі, або виготовлення такого пляну у Гавані, бо існує документ, який вказує, що місяць перед атентатом Освалд заявив кільком урядовцям комуністичної Куби, що плянує вбити Президента. Крім того, теорію про причетність Гавани до того вбивства скріплює поширена вістка, що Центральна Розвідча Аґенція (Сі-Ай-Ей) на початку 1960-их років плянувала кілька неуспішних атентатів на кубинського ватажка Фіделя Кастра і тому, мовляв, Кастро у відплату розпорядив убити президента Кеннеді.

Раніше курсували і далі курсують здогади, що президента Кеннеді вбили антикастрівські кубинці, озлоблені зменшенням підтримки уряду Кеннеді для їхніх старань визволити Кубу від комунізму. Загадковим далі є вбивство самого Освалда Джеком Рубі, який опісля сам помер у в'язниці.

Тепер, як згадано, виринуло підозріння, що під час атентату на Президента впало чотири, а не три постріли, отже, можливо дві, або і три особи стріляли до президента Кеннеді, а не сам Освалд.

Покищо немає конкретних доказів, що звіт Комісії Воррена про вбивство президента Кеннеді був неправильний, як теж нема доказів, що хтось інший, а не Джеймс Ерл Рей, вбив Мартина Лютера Кінґа, чи що була якась конспірація проти цього негритянського лідера. Однак, вже надто довго поширюються різні здогади і теорії про вбивство Кеннеді і Кінґа і тому треба надіятися, що нова інвестиґація Комісією Палати Репрезентантів для розгляду атентатів нарешті роз'яснить ці досі неясні справи.

М. Платковський

## ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ „МЕМЕНТО"

Треба віддати справедливість пресі і громадськості західнього світу, що вони не забули про трагедію Чехо-Словаччини: в десятилітню річницю брутальної московсько-совєтської агресії ціла західня преса пише про потоптання празької „весни", відбуваються демонстрації, різні політичні і громадські кола, до найлівіших (!) включно, висловлюють свою солідарність з народами Чехо-Словаччини, які, мовляв, не забули заподіяної їм кривди і далі прагнуть свободи, демократії і незалежности.

Але... це — все! Якихось глибших політичних висновків як не витягнуто 10 років тому, так не буде їх і тепер. Представники чехословацьких екзильних організацій звернулися навіть з петицією до Об'єднаних Націй, де, між іншим, вимагається виведення окупаційних совєтських військ з Чехо-Словаччини, але не важко припускати, що ця петиція не буде підтримана якимись офіційними делегаціями держав Заходу.

Проте, все ж таки, принаймні пишуть, співчувають, навіть солідаризуються. Українці і на такі, в більших розмірах, прояви симпатій хіба не могли би очікувати, бо українська справа ще не здобула для себе такого признання в західньому світі. Наприклад, в річницю героїчно-трагічної смерти 359 Безсмертних під Базаром, в річницю штучного голоду (до якої, саме, готовимося), в річницю розгрому УПА і т.д. — чи можемо ми сподіватися на такі відгуки в світовій пресі чи масові симпатії світової опінії? Правда, ми не цілком осамітнені під цим оглядом: про польський Катинь теж уже соромливо замовчують на Заході...

Яка може бути наука з такого стану речей? Знову і знову можемо повторити, що справа визволення поневолених Москвою народів — це їх власна справа і вони лише самі можуть вибороти собі свободу і незалежність. З цього приводу варто пригадати деякі голоси з перед 10-ти років, які запитувалися, чому Чехо-Словаччина не ставила збройного опору совєтській інвазії, хоч була ж (і дотепер є, але в цілковитій залежності від окупаційних московських військ) тоді чехо-словацька армія. І на це питання і тоді і тепер не тяжко відповісти: не тільки тому не ставлено збройного опору, щоб уникнути пролиття крови, а, може, насамперед тому, що міродайні чехо-словацькі чинники були певні, що не одержуть від Заходу жадної допомоги і підтримки. Отже, опір — то була б згори пропаща справа.

Чому Захід не прийшов з допомогою ані Мадярщині в 1956 р., ані Чехо-Словаччині в 1968 році? Бо не хотів ризикувати загальною та ще атомною війною — це готова відповідь політиків західнього світу. Чи справді було ризико загальної війни, чи Москва налякалася б рішучої постави Заходу і пішла б назад — це інша тема. Ствердимо хіба, що той, хто завжди знаходиться у відступі, навряд чи може колись виграти...

Треба визнати цю істину: ніякий поневолений Москвою народ не може рахувати (принаймні при сьогоднішньому наставленні Заходу) на допомогу західнього світу, якби серед нього заіснували такі чи подібні події, як у Чехо-Словаччині 10 років тому і в Мадярщині в році 1956. Чи треба, одначе, піддаватися песимізмові і твердити, що ми, мовляв, у сучасній ситуації нічого не можемо вдіяти, а тому всі надії треба покладати, як це дехто з українців твердить, на „леґальні методи" боротьби (в межах совєтських конституцій) і на еволюційні процеси в СССР) хоч і за ці „леґальні" методи людей запроторюють до в'язниць, на заслання і до божевілень)?! Ми думаємо, що є ще інші методи і шляхи.

От, наприклад, ми почули, що якраз у 10-ліття московської інвазії на Чехо-Словаччину десь на чесько-польському кордоні мали зустріч польські і чехо-словацькі борці за свободу, щоб проголосити свою непохитну волю до дальшої боротьби за демократію і незалежність. Звичайно, в умовах совєтського терору довго ще, певно, доведеться чекати, доки почуємо, що відбулася зустріч, в якій взяли участь також мадярські й інші борці за свободу, а передовсім також представники українців. Але — чи ця солідарність в боротьбі всіх поневолених народів — чи це не є симптоматична вказівка і шлях на майбутнє?!

І ще одне: ми ніколи не можемо зійти зі шляху підкреслювання нашої боротьби, саме, за державну незалежність України і проти московсько-совєтської окупації нашого краю. Людські права, покращання умов життя для наших земляків в Україні — все це так, але завжди лише в парі з нашою основною метою: відновлення нашої суверенної і демократичної Держави.

З цього приводу пригадуються висловлювання декого з тих 35-ти професорів, які підписали своє голосне звернення до верховодів у Москві і Києві. Один з них (не будемо називати прізвищ) говорив приблизно таке: досить уже вимог виводу з України окупаційних московських військ і відбуття демократичних виборів під наглядом ОН чи якихось інших міжнародних установ, бо з цих вимог нічого, мовляв, не виходить протягом десяток років. Так, але чи вийшло щось із

[Закінчення на стор. 3-ій]

І. Вовчук

## У ВЕЛИКОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ТРИКУТНИКУ: КНР—ЗСА—СССР

[2]

Кремлівські стратеги „визвольницького" наступу дуже бояться втратити ініціятиву в розгорнутому на цілому гльобі в підтримці національно визвольних рухів навіть збройними силами підопічних Москві країн. Тому совєтська преса дуже залементувала проти „контрнаступу" „імперіялістичних сил", оточених ЗСА, твердячи, що вони при підтримці сучасного керівництва КНР намагаються перетворити африканські країни на свій економічний додаток і затримати свої економічні й політичні впливи, спинити національно-визвольний політичний розвиток їх. „Неможна допустити, щоб з неприєднаних країн був створений політично-економічний бльок, протиставний соціялістичним країнам", твердить „НВ", обурюючись з того, що деякі делегати на конференції назвали совєтсько-кубинську „інтернаціоналістичну" допомогу совєтським гегемонізмом. Нині цей термін став модним. А делегації Сомалі і арабських країн домагаються усунення Куби зі складу неприєднаних до обох бльоків країн.

В пропагандивному лементі совєтської преси проти „імперіялістичного контрнаступу" особливу увагу приділяється підступній діяльності теперішнього керівництва КНР за його широко розгорнуту дипломатичну діяльність в останні часи. Всі гріхи й провини, які існують у політичному світі, кремлівські володарі приклеюють теперішнім китайським керівникам. Вони і відступники, і зрадники-шовіністи, і китаєцентристи, і гегемоністи, а найбільшим гріхом проти інтернаціоналізму є те, що пред'являють рахунок на китайські землі, загарбані царською Росією, обґрунтовуючи те науковими доведеннями. В недавно виданій чотиритомній „Історії агресії царської Росії в Китаї доводиться документально і навіть археополітичними даними, що царська Росія загарбала більше мільйона квадратових кілометрів китайських земель. Обороняючи цілість імперських обширів московська дипломатія закидає сучасному урядові КНР втручання у внутрішні справи СССР та інших країн в його політиці китаєцентризму, успадкованій від Мао і китайських імператів.

У Кремлі гадали, що з новим керівництвом „Небесної імперії" удасться злагіднити геополітичну напругу між двома комуністичними імперіями. Не раз кремлівські дипломати робили спроби, проте напруга не послабла, а збільшилась. Де тільки не почнуть большевицькі стратеги визвольну совєтизацію, китайське керівництво чинить спротив, вказуючи на загарбницьку суть її, а то й бере участь в організації спротиву. Китайський міністер зовнішніх справ залишив останню сесію ОН і поспішив до Заїру, підтримуючи рятункові заходи населення в провінції Шабо, організовані ЗСА і европейськими країнами проти визвольницького вандалізму, підготованого совєтсько-кубинськими фахівцями. Не були байдужими в Пекіні і до етіопсько-самостійницької війни за утримання Огадану в складі совєтизованої Етіопії. Президента Сомалі С. Барре тепло привітали в Пекіні і допомагають країні боронитись від совєто-кубинського „визволення". Московсько-китайський діялог в ОН, який іноді переходить межі дипломатичної витриманости, значно послабив впливи московської дипломатії на представників азійсько-африканських країн.

Теперішні відвідини голови китайської Комуністичної партії і держави Ґуа-Гофана Румунії, Югославії й Ірану куди більше як звичайна гостинність. Відвідини уряджено зараз після Беоґрадської конференції, про яку була згадка, і достосовано до 10-ої річниці визвольницької розправи московських танків на вулицях Праги, „допомагаючи" чехам і словакам бути в московському царстві. Відвідини Ірану співпали з посиленням московського тиску в районі Перської затоки, до нафтових покладів якої хоче добратись визвольна стратегія Москви. В тому пляні совєтизується Афганістан, а в країнах цього району снуються зариси оборонного бльоку проти визвольної стратегії володарів з Кремля. Недавно Іран відвідав міністер зовнішніх справ КНР — Гуан Гуа, якого приймав шах. Судячи з оприлюднених відомостей в розмовах говорили про консолідацію сил у зв'язку з активізацією визвольницької експансії Москви в районі Перської затоки. Китайську заяву про небезпеку для Ірану московська пропаганда назвала „червоною провокацією". Можна уявити словоблудство совєтське після відвідин Ірану Ґуа-Гофаном саме тоді, коли в цілому районі панує напружена стурбованість.

За твердженням преси в Букаресті вітали Ґуа Гофана понад 100.000 людей, як давніше вітали президента Ніксона, а два роки тому Л. Брежнєва. Західня дипломати твердять, що це була найпоказовіша зустріч. Мов би згадуючи, як президент Ніксон танцював з румунами народні танки, Ґуа-Гофана з румунським президентом Н. Чауческу показано в танцювальному колі в Букарестському парку. Кореспонденти совєтської преси мов би не бачать того. В „Правді" за 19 серпня вміщено великими заголовковими літерами невелику замітку „Важливий момент", в якій інформується про зустріч Н. Чауческу з Л. Брежнєвим в Криму, за тиждень до приїзду китайського гостя до Румунії. В румунсько-совєтському діялозі, як твердить „Правда", підкреслено необхідність домогатись „перетворення в життя заключного документу спеціяльної сесії ОН про роззброєння". На сесії дуже різко виступав проти пропозиції представника СССР про роззброєння китайський представник. І до того, посилаючись на румунську пресу, пригадано було на зустрічі про необхідність і важливість румунсько-совєтської дружби, згідно з умовами 1970 і 1976 р.р. З кількома підопічними вельможами — васалями Москви зустрічався Л. Брежнєв, а тільки зустріч з Н. Чауческу

(Продовження на стор. 3-ій)

Леся Лисак-Тивонюк

## АЙСТРИ ЦВІТУТЬ...

Знов цвітуть айстри. Знов задумано дивляться їхні голівки — білі, рожеві, фіолетні і ще якогось особливого кольору, який хіба назвати „кольором заходячого сонця". Знов у людських очах відбиваються такі ж думки, як щороку: — літо кінчається, те вимріяне, довгожданне літо.

Цвітуть айстри. Квітки поетів, квітки мрійників, квітки давніх приходств, клюмбів біля сільських шкіл, квіти, що їх плекали матері, сестри. Квіти, що цвітуть при уявній стежці до рідного...

Мовчать ґраціозні голівки айстрів, думка підсказує: — такий порядок у природі. Одне відходить, друге наступає, Та й буває гарна, погідна золота осінь.

Дивлюсь на ніжно-білі, тепло-рожеві, маєстатично-фіолетні квітки. — Гарні ви, що нагадуєте колишній поворот до школи по вакаціях. Мати сіяла вас колись на великій клюмбі перед школою. Відтоді ви пахнете домом, тим, що його тепер вже нема. Відтоді ви пов'язалися в думках з тими, що „людські діти вчили".

Правда, ви не такі, як мамині, ані навіть такі, як на пачечці з насінням. На малюнку вас представили з довгими, легкозакучерявленими пелюстками. А тут у вас короткі, туго скручені пелюстки, ще й жовта серединка. Ви радше схожі на айстри, що цвіли на сільських городах, що їх сіяли дівчата. Звали вас у селі не айстрами, а „вареничками" Хоч не поетична, та міла назва. Чи тому, що ви були плоскі й круглі, як сільські варенички?

Знаю, знаю, мої айстри, що бувають різні породи квітів, не дивуюся. Та чому це я в думках з вами розмовляю? Хіба квіти розуміють людську мову? Не думаю, та чула тут не раз, що, будьто, квіти краще ростуть і цвітуть, коли людина до них промовляє. Будьто вони теж прагнуть людської уваги, як і все, що живе.

Якщо це правда, то аравкарія, яка стоїть у кутку під вікном, любить стукіт писальної машинки, бо росте-росте вже аж під суфіт.

Рука обережно гладить голівки айстрів. — Не шкодить, що ви трохи інакші, як були в мами. Ніщо вже не буде таке, як колись було. Часи змінилися, і ми, люди, теж. Тільки може людина так добре себе не бачить, як бачить довкілля.

...Перед очима все ще мамина клюмба. Високо підсипана, ідеально кругла. Посередині був кущ лілей. Тих білих, що зацвітали на св. Івана-Лопушника... А стежка довкруги клюмби висипана білим піском.

Не пригадую, чи мати підливала квіти, як оце ми всі тут підливаємо. Мабуть ні. Скільки відер води треба б було принести зі студні? Та земля вдома була добра, росли айстри пишно.

...Бачу сільські городи, де айстри-„варенички" зацвітали поміж буряками чи капустою, при стежці чи борозні. Ну, так, кожний клаптик городу був цінний, мав принести користь, а квіти сіяли тільки для прикраси.

Пішла й собі за прикладом колишніх сільських дівчат: мій город тільки дещо більший від трьох порядних рушників, тож посадила айстри поміж рядком цибулі й рядком калярепи... Непоетичне сусідство для мрійливих квітів, та іншої ради не було.

...Колись мати зривала декілька айстрів і ставляла на столі, на якому я писала. Тепер знов інакше: я зірву кілька квіток і повезу їх мамі. Все здається, що мати побачить квіти, що нагадують нашу молодість.

Обережно зрізую високі, крихкі стебелинки. На руці зостається особливий аромат. Дуже делікатний, неподібний до ніякого запаху квітів. Є у ньому щось терпке, щось, що віддихає ранньою, ясною осінню. Дивне, що в цьому занечищеному повітрю можу його так виразно чути. Зовсім так само пахли айстри вдома.

Букет айстрів у руці всміхається нерозгаданою усмішкою. Чи це означає, що минулі роки так тісно вплелись у нинішній день, що мініятюрні картини теперішнього бачаться завжди крізь призму тамтих років?

о. Семен Гаюк

## ОФІЦІЙНИЙ НЕКРОЛОГ ТА ПРИХОВАНА ДІЙСНІСТЬ

В „Журналі Московської Патріярхії" — число 3 за біжучий рік — уміщено некролог архиєпископа Іова Кресовича, бувшого Іванівського й Кинешемського.

Некролог написав настоятель церкви св. Георгія (св. Юра) у Львові, протоієрей Владімір Імшеннік.

В кожному числі згаданого журналу вміщуються некрологи духовних осіб, в яких, як правило, кидаються у вічі великі пропуски в життєписах спочилих, що ними приховується довершені в минулому совєтською владою жорстокі репресії та гоніння.

Так і некролог вл. Іова Кресовича витриманий в дусі вимог совєтської цензури; в ньому подані основні дані з життя спочилого, про його служіння, про нагороди, про величавий похорон, що відбувся в св. Юрі, про співчуття родині від патріярха Пімена та багатьох інших осіб і, врешті, про поховання тлінних останків на Янівському цвинтарі у Львові.

Все, так би мовити, в дусі совєтського православія, все життя небіжчика пройшло спокійно і гарно, ніби в нормально-правовому і свобідному суспільстві.

Та не так було воно на ділі в сумній підсовєтській дійсності.

Тільки в надгробному слові вже згаданого прот. В. Імшенніка прослизнула коротенька, але багатовимовна згадка, що „владика Іов, перебуваючи на покої, тобто в стані спочинку у Львові в роках 1963-1967, був постійним богомольцем нашого храму" (св. Юра). Ця згадка й заохотила автора цих рядків, що особисто знав покійного вл. Кресовича ще з часів передвоєнних, переглянути старі річники ЖМП та деякі інші видання, щоб вивести денне світло приховану дійсність.

Отжеж, хто був вл. Іов Кресович та якою була його архипастирська діяльність під постійним доглядом червоних жандармів в країні „перемігшого соціялізму" й „найгуманнішої демократії"?

Владика Іов Кресович, світське ім'я якого було Володимир, народився в 1898 році на Волині в родині священика. Після закінчення Духовної семінарії в м. Крем'яниці в 1922 році, він на 24 році життя прийняв священство та душпастирював на рідній Волині. Світова війна застала його на становищі настоятеля парафії в с. Любче на Луччині.

Під час німецької окупації, в наслідок вийняткових церковно-національних умовин, в Україні постали дві окремі церковні формації: Українська Православна Автокефальна Церква, очолена архиєпископом Полікарпом Сікорським, що вважав себе вільним від будь-якої залежности, і Українська Православна Автономна Церква, очолена архиєпископом Олексієм Громадським, що оголосив себе екзархом московського патріярха в Україні. Таке підпорядкування Московському патріярхові, від якого Церква в Україні була віддалена не тільки колосальною віддаллю, але й лінією німецько-совєтського фронту, було актом злочинним, що мав на меті знецінити визвольні аспірації українського народу та бодай в церковному відношенні втримати його в підпорядкованості Москві. Боротьба між цими двома церковними формаціями розгорілася аж до взаємного самовинищення, що й було в інтересах німецьких властей.

Кожна з цих формацій, намагаючись підпорядкувати своїй юрисдикції якомога більше областей, обсаджувала своїми єпископами важливі міста України з тим розрахунком, щоб уже менші міста і села підпорядковувалися наявному єпископу.

Треба особливо підкреслити, що біля Автономної Церкви гуртувалося духовенство з виразно проросійськими переконаннями, і, навпаки, в Українській Автокефальній Церкві гуртувалося духовенство національно свідоме та рішуче в змаганні за здобуття державної незалежности.

Дуже скоро виявилось, що Українська Автокефальна Православна Церква, що стояла на засадах українського націоналізму, була німецькою адміністрацією зненавиджена, люто переслідувана та майже поставлена поза законом. Це, звичайно спинило її зростання та поширення, а одночасно й втечу хиткого елементу в більш затишну ограду Автономної Православної Церкви.

Саме в розпалі цієї боротьби в числі покликаних до єпископського служіння в Автономній Православній Церкві був і о. Володимир Кресович, що в 1942 році був висвячений на єпископа з ім'ям Іова та приділений до м. Крем'янця на становище вікарного, в допомогу арх. Олексію Громадському, який тоді ж проголосив себе митрополитом.

Після трагічної смерти м. Олексія Громадського, вл. Іов Кресович став правлячим єпископом Крем'янецько-Тернопільської єпархії. Будучи людиною лагідною, доброзичливою і зовсім незлопам'ятною, він навіть до місцевих автокефалістів відносився без всякого упередження чи ненависти. Особливо це було помітним під час другого большевицького наїзду на Волинь в 1944 році. В той час органи НКВД при допомозі „єпископа" Фотія Тапіро (якого по деяких свідченнях первісне прізвище було Шапіро) організували спеціяльні гончі групи, що їздили по всій Україні, а особливо в Галиччині та Польщі, старанно вишукуючи священиків автокефалістів та принагідно збираючи всілякого роду матеріяли і про вірних, які в той чи інший спосіб були причетні до Української Православної Автокефальної Церкви. Сумна була доля тих, що попали на облік „єпископа" Фотія Тапіро.

Вл. Іов Кресович, виявляючи формальну лояльність цьому особливо уповноваженому „єпископу" Фотію Тапіро, наділі сторонився всякої співпраці з ним. Навпаки, попереджав багатьох священиків про небезпеку та радив їм зійти з очей несамовитого Тапіро. Про це, звичайно, стало відомо „органам", а коли до того ще в таємничий спосіб з архиєрейських покоїв загинула велика частина архіву м. Олексія Громадського, в якому були вбивчі матеріяли для багатьох автокефалістів, що їх большевики ще не встигли переглянути, — то це зовсім не припало до вподоби „єпископу" Фотію Тапіро та викликало великий гнів каральних органів.

В наслідок цього, вл. Іова Кресовича в лютому 1945 року, тобто ще до закінчення війни, забрано з Волині і призначено на катедру вікарного єпископа в м. Ізмаїлі, Одеської области.

До цього міста Вл. Іов спровадив кількох священиків з Волині, яким НКВД не давало спокою. За цим нібито добровільним переїздом з Волині на Одещину — крилася велика людська трагедія зазнаних і переслідуваних, що намагалися рятувати своє життя. Намагання допомогти своїм собраттям у Христі зовсім інакше було сприйняте місцевим НКВД, яке наказало патріярхові забрати вл. Іова з Ізмаїлу та конче вислати на покуту в один з манастирів у Бесарабії, що, властиво, вже тоді не був жадним манастирем, а звичайною в'язницею для політв'язнів.

Умови в цьому манастирі були жахливі і вл. Іов, захворівши тяжко, задля покращання умов лікування, змушений був написати „покаянную", після чого патріярх призначив його на вікаріятство до невеличкого містечка Лискова в Новгородській області. Колись до революції це було звичайне село, що славилось тільки наявністю духовної школи, в якій підготовляли юнаків до духовної семінарії.

Тут вл. Іову довелося жити в якомусь хлівці, пристосованому на людське житло, і віруючі люди, спроможності яких в Совєтському Союзі завжди є обмежені, бачучи поневірку свого архипастиря, почали робити всілякі заходи в напрямку покращання його житлових умов. Така прихильність людей до свого єпископа зовсім не припала до вподоби НКВД. Не припала до вподоба також його інертність до „громадської праці", що мала б полягати в тісній співпраці з т. з. „Комітетом оборони миру", в найперше завдання якого входило постійне вихвалювання совєтських верховодців та в неменшому очорнюванні західніх держав, як лютих ворогів миру та проґресу. Помимо кількох нагадувань згори про конечність допомагати місцевому „Комітету оборони миру", вл. Іов не виявив належної активности до цієї „общественной роботы", що й було негайно зауважене місцевими „органами". У висліді цього поліційного нагляду вл. Іов, за незрозуміння вимог сучасної доби, в січні 1950 року був звільнений в стан спочинку з одночасною забороною й відправляти. Кілька

[Закінчення на стор. 3-ій]

## ОФІЦІЙНИЙ НЕКРОЛОГ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

місяців вл. Іов був без місця, бездомним та майже в напівлегальному існуванні.

Алеж й патріярхові треба було робити видимість церковної праці. Саме десь в половині 1951 року постала потреба дати Єпископа до м. Чебоксар, (до чувашів), під найсуворіший догляд НКВД. Значить про цей нагляд, вл. Іов був дуже обережний, але в совєтських умовах НКВД може вчепитися за будь-що. В Совєтському Союзі не втрачає актуальности відома крилата фраза, що влучно характеризує діяльність всемогутнього НКВД: „Була б тільки людина, а справу ми їй завжди потрапимо пішити".

Отже, треба було незначного випадку: якась віруюча мати, обливаючись ревними сльозами, попросила вл. Іова помолитися за її сина, що був арештований за спротив міліції. І, звичайно, добродушний вл. Іов виконав прохання нещасної матері та помолився за її сина „в узлиці перебуваючого".

Це було вистачаючим для НКВД, щоб негайно обвинуватити вл. Іова в явній контрреволюції. Над ним нависла загроза арешту та чергового покарання. І тільки несподіване перенесення його на стародавню катедру в Казані в 1953 році врятувало його від арешту в Чебоксарах.

В Казанській єпархії віруючих було багато. Вл. Іов, наскільки дозволяли обставини, старанно їх відвідував, відправляв Служби Божі та проповідував.

Вірні шанували вл. Іова і всіляко дбали про забезпечення його побутових потреб. На добровільні і щедрі пожертви збудовано для нього та його помічників просторий дім, в якому він жив сам та всі члени його єпархіяльного управління. Він і до Казані спроваджував відомих йому з доброї сторони переслідуваних священиків з Волині та з Новгородського Лискова.

З цими священиками вл. Іов відправляв урочисті Богослуження як в самій Казані, так і на периферіях. Щотижня відправляв акафісти свв. Гурію і Варсонофію, що вважаються просвітителями Казанського царства. Тому, що в цих акафістах була згадка про мусульманську віру та називалось її єрессю, казанські чекісти, що буле очолені бувшим головним чекістом в Москві Ігнатьєвим, що в Казані в той час був головою обкому, — вкладають на себе машкару оборонців мусульман перед випадами „фанатичного єпископа" і добиваються заборони відправляти акафісти згаданим російським святим.

Та чи не найбільше іритувала їх харитативна діяльність вл. Іова, що, одержуючи пожертви від своїх вірних, щедрою рукою допомагав багатьом родинам репресованих священиків. Це був своєрідний фонд допомоги без всяких подачок із закордону.

Вся ця його діяльність, як церковна, так і харитативна для звиродnілої совєтської адміністрації видавалась „злочинною", і тому, зовсім не диво, що вл. Іов в 1960 році був заарештований та відданий до суду за всією штампованою процедурою совєтського беззаконня.

На цьому суді совєтські чекісти підтасували вл. Іову всю його і минулу діяльність, особливо ж співпрацю з німцями (якої, звичайно, не було). Найшли подостаткам різних кривосвідків, пригадали йому молитви за спокій душ помордованих большевиками, пригадали йому молитви при символічних могилах в Рожищах, Пожарках, Топільно та участь у соборній панахиді по замордованих в м. Луцьку. Совєтський прокурор буквально знущався над підсудним, кпив з його освіти, вважаючи його семінарську освіту невистачальною для єпископа, з стократ побільшив його жалюгідні церковні бенефіції і намагався довести злочинне примененування їх підсудним, безпідставно дозволяв собі на явно хуліганські недвозначні натяки на користування ним з послуг прибиральниці. Не менш злобно громив його за спроваджування до себе репресованих священиків.

Але особливо поносив цей чекіст свою безборонну жертву за ганебну, мовляв, клевету на найгуманнішу в світі совєтську владу, відправляючи панахиди за якихось розстріляних нібито тією владою, коли фактично таких розстріляних не було. Захоплений своїм красномовством, цей прокурор вигукнув навіть і таке: „Совєтська влада нікого не розстрілює, совєтська влада тільки виправляє!"

Звичайно, вл. Іов боронився наскільки дозволяв йому цей „суд", що кільканадцять разів відбирав йому слово.

Вся ця судова комедія надто вже була роздута совєтською безличною пресою, як обласною, так і центральною. Віруючі люди були схвильовані таким несамовитим судом. Без сумніву, підсудному загрожувала тяжка кара, але казанські чекісти, що з усією очевидністю надто перестаралися, були кимось згори належно осмиknені та, щоб показати „гуманність" совєтської влади, вл. Іова було засуджено на порівнюючи невелику кару — тільки на три роки тюрми.

Щойно по відбутті кари порано з усілякого роду злочинцями, вл. Іову з дуже великими труднощами вдалося дістати дозвіл виїхати до родини у Львові та й там перебувати в характері приватної особи.

Цілих чотири роки вл. Іов жив у Львові і ніде не було згадано, бодай одним словом, що він мав змогу відправляти Службу Божу, хоч би єрейським чином.

Відбувши тяжке ув'язнення і примусове перебування в стані спочинку, вл. Іов ще був деякий час єпископом в Уфі та помер з титулом Іванівського і Кинешенського.

З „Журналу Московської Патріярхії", з місячника „Наука і Релігія", з повідомлень совєтських газет почерпнуте все повищене про доволі страдницьке життя вл. Іова Кресовича та виявляє грубі знущання над ним, про які не було згадано й одним словом в офіційному некролозі.

І коли єпископ, що від самого початку свого архиєрейського служіння належав до „церкви" совєтської, — зазнав тяжких переслідувань і знущань від атеїстичної влади, то можемо собі уявити, яких тяжких знущань і переслідувань зазнали наші браття - сопастирі й вірні, які були свідомими українцями високої ідеї автокефальности Української Церкви і незалежности України.

## ПІДГОТОВА...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

будуть, очевидно, і ті українці з ЗСА, що є в керівних органах СКВУ, а це: Митрополит УПЦ в ЗСА Владика Мстислав (УКЦеркву в СКВУ репрезентує Митрополит УКЦ в Канаді, Владика Максим Германюк), та (в поазбучному порядку): мгр Іван Базарко, о. Волод. Базилевський, ред. Ігнат Білинський, проф. д-р Богдан Гнатюк, проф. д-р Іван Гвозда, д-р Я. Криволап, Йосип Лисогір, д-р Аскольд Лозинський, Іван Олексин (речник Екзекутиви УККА, назначений на місце померлого проф. д-ра Матвія Стахова), проф. д-р Василь Омельченко, пані Ірина Пеленська, дир. Омелян Плешкевич, дир. Іван Поритко, проф. д-р Петро Стерчо, д-р Остап Тарнавський, д-р Степан Ворох та мгр Іван Винник.

Тут названо тільки делегатів Централі та відділів УККА. Згідно з постановою статуту СКВУ, в цих Конгресах беруть участь також делегати міжкрайових і крайових організацій, при чому міжкрайові організації, як напр., УНСоюз, що має свої відділи в ЗСА і Канаді, мають право на 5 делегатів, а крайові організації по 3 делегати.

Про фінансовий стан УККА звітувала касир пані Уляна Дячук. Із звіту виходить, що за сім місяців цього року на конто Народного Фонду УККА вплинуло 32,013 дол., із записів одержано 6,000.00 дол., відсотки з ощадностей принесли 5,068.09 дол., а передплати „У. Квартальника" 2,833.79. Окремо на кошти Бюра УККА у Вашінгтоні одержано 16,555.00 дол., отже всі впливи до каси УККА за перших сім місяців ц. р. виносять 62,470.21 дол. У тому ж часі видатки виносили 66,572.38 дол., отже 4,102.17 дол. дефіциту покрито з ощадностей.

Пані Дячук окремо згадала про внески до СКВУ: через касу УККА на ту ціль вплинуло 14,675.90 дол., з 29-ої Конвенції Українського Народного Союзу 5,647.94 дол., а безпосередньо до канцелярії СКВУ в Торонті вплинуло з терену ЗСА 8,131.77 дол., отже СКВУ одержав від українців з ЗСА разом 28,455.61 дол.

В дальшому пані Стефанія Букшована поінформувала Екзекутиву УККА про відбуті в Бавнд Бруку наради для здійснення ініціятиви Владики Митрополита Мстислава відносно відповідного відмічення 45-ліття комуно-московського голодоморства в Україні та про створення Всегромадського Комітету, що діє під протекторатом УККА. Окрему увагу віддано справі запропонованого віцепрезидентом І. Олексином поставлення пам'ятника жертвам Великого Голоду в Україні.

Екзекутивний віцепрезидент п. І. Олексин поінформував коротко про вакаційний побут ген. Петра Григоренка в Рочестері, де ним і його родиною окремо опікувалися голова місцевого Відділу УККА інж. Роман Куціль.

Д-р Іван Флис реферував справу запляновані УНСоюзом при співпраці з УККА нової акції в Конгресі ЗСА у Вашінгтоні в обороні засуджених окупаційним совєтським судом в Україні оборонців людських і національних прав.

Наради, в яких взяло участь 25 членів Екзекутиви, закінчено інформацією мгр І. Базарка про наспілу кореспонденцію та розглядом біжучих справ.

## ЗАКІНЧЕНО...

(Продовження зі стор. 1-ої)

Флиса, в церемонії вручення свідоцтв взяли ще участь заступниця головного предсідника УНСоюзу пані Марія Душник, директорка Курсів проф. Христина Принада-Демиденко і проф. Таня Гасцька та управитель Союзівки Володимир Квас.

Спеціяльні грошові нагороди, уфундовані п-і Квіткою Стецюк в пам'ять її покійного мужа і довголітнього директора Курсів, проф. д-ра Василя Стецюка, одержали: Марія Хандога з Монсі, Н. Й., за успіхи в навчанні української мови і Михайло Муць з Флашингу, Н. Й. за успіхи в навчанні історії України. Книжкові нагороди, уфундовані Союзівкою одержали: Іванна Балко з Елмгирст, Н. Й., (мова), Андрій Кухар з Парми, О., (історія) і Дорін Гардінк з Наррагансету, Р. І., за найкращі досягнення в усіх предметах навчання.

В п'ятницю увечері, 26-го серпня, відбувся заключний бенкет для курсантів, їхніх батьків і гостей, а опісля мистецька програма, що її учасники Курсів поставили на сцені авдиторії павільйону „Веселка". Під час бенкету, яким проводила проф. Х. Демиденко, до учасників коротко промовляв д-р І. Флис. Проф. Демиденко представила присутніх головного радного проф. Тараса Шмагалу, В. Кваса і ред. Зенона Снилика. Від учасників короткі подяки зложили Христя Троян (українською мовою) і Михайло Муць (англійською мовою). На закінчення бенкету учасники і гості відспівали многоліття Володимирові Бакадові, який на протязі 25-ох літ навчав курсантів українських народних танків. За це він опісля ще одержав окреме признання і подяку від д-ра Флиса в імені Головного Уряду УНСоюзу.

На програму концерту зложились сольові і групові виступи юних курсантів, які понисувались перед гостями танками і піснями, що їх вони навчились під час Курсів. Крім цього, Маруся Павлів виступила із скрипковим сольо, Марійка Хандога із фортепіяновим сольо, а М. Муць і Маркіян Мельник в дуеті на бандурах. Програмою проводила проф. Т. Гасцька, яку гостям представила конферансьє Союзівки Аня Дидик. Алек Худолій акомпаньював виконавцям на акордеоні.

Д-р Флис, в присутності п-і М. Душник, проф. Т. Шмагали і В. Кваса, погратулював учасникам Курсів та їхнім учителям: проф. Демиденко, проф. Гасцькій, В. Бакадові (танці) і Оксані Кордубі (спів). Вручаючи дарунок В. Бакардові, головний предсідник УНСоюзу повідомив, що УНСоюз плянує ще окремо вшанувати його з нагоди його 25-літнього навчання українських танків під час кожнорічних Курсів Українознавства на Союзівці.

## В'єтнам обвинувачує Китай в скупченні військ на кордоні

Гонг Конг. — Міжнародні пресові агентства інформують, що на четвертому засіданні на переговорах поміж делегаціями урядів Північного В'єтнаму і Китайської Народної Республіки, які відбуваються на рівні заступників міністрів закордонних справ обох держав, голова в'єтнамської делегації Гоанг Біт Сон склав заяву, в якій обвинувачував Китай в згромадженні „десятків тисяч" саботажників, що готуються переправитися через кордон до В'єтнаму. Він також атакував Пекін за останню сутичку на кордоні, в якій загинуло сім осіб та багато було поранених.

## У ВЕЛИКОМУ...

[Продовження зі стор. 2-ої]

„ТАСС" назвав „важливим моментом", бо вона була за тиждень перед прибуттям до Румунії голови КПК і китайської держави.

На відвідини балканських країн в ЦК КПСС дивляться дуже скоса, але запобігти їх чи перешкодити не можуть. Урядове інформативне бюро СССР „ТАСС" надрукувало в „Правді" інформацію про листа ЦК албанської Компартії до керівництва КНР ніби у зв'язку з тим, що китайське керівництво відкликало кількасот китайських дорадників і припинило економічну допомогу країні. В дійсності ту інформацію достосовано до балканського турне Гуа-Гофана. Покликаючись на албанську газету „Зері і Популліт", це 29 липня був надрукований лист „Правда" твердить, що в листі „викрито антикомуністичні дії Пекіна на Балканах, глибоко ворожі інтересам народів цього району" („Правда" 10 серпня). За твердженням „Правди", ще в 1968 році китайське керівництво запропонувало Албанії, яка не в силі себе оборонити від зовнішньої агресії, укласти військовий союз з Югославією і Румунією, щоб на випадок агресії застосувати тактику партизанської війни. Хоч Албанія відкинула цю пропозицію, проте, в 1975 році, коли албанська делегація була в Пекіні, китайське керівництво знов накидало Албанії домагання про організацію військового союзу на Балканах: Албанія, Югославія й Румунія. в „Правді" підкреслено, посилаючись на листа, що „навіть нині китайське керівництво дуже настирливо втручається в справи Балканів, плутає карти і розпалює військову пожежу в цій делікатній зоні Европи". Коментарі до написаного в партійному офіціозі, здається, зайві, тим більше, що через два дні „Правда" зробила це.

Пригадавши зміст листа ЦК албанської Компартії, в статті „Політика гегемонізму" говориться, що в коментарях закордонної преси „не без підстав вважається, що лист албанського керівництва країною в суті своїй „попереджує інші балканські країни про намагання китайського керівництва перетворити цей район на „бочку з порохом" („Правда" 12 серпня). А ще, мовляв, загрожує народам Югославії, Греції, Туреччини і Албанії, а тому „народи всього світу мають бути пильними до китайських інтриг в цій зоні." Згадано в статті і про „зловіще" пророцтво Мао-тсеТунга, який буцім то в розмові з лідером західньо-німецької партії ХСС Штраусом мав заявити, що „нова війна спалахне на Балканах". Кремлівські стратеги, політики мирного наступу" для совєтізації країн, що погано обороняються, добре розуміють, що балканське турне китайського верховоди розраховане на підтримку Югославії й Румунії в їхніх намаганнях бути незалежними від московської опіки в зовнішній політиці. Переполошені, що нічого вдіяти не можуть проти китайської активности, вони лякають світ, закликаючи народи бути пильними. Наче глузуючи з цього залякування, Гуа-Гофан відвідав на Чорному морі (його західні дипломати звуть „свімінг пул" московський) румунський порт Констанцу, наводнений дорадниками совєтської фльоти. В Москві скажеленіли з люті.

[Продовження буде]

## В Данії помер д-р Григорій Маланчук

(Р. З.). — 20 серпня помер у столиці Данії Копенгагені, д-р Григорій Маланчук, відомий у міжнародному науковому світі як один із найвдумливіших інтерпретаторів данського філософа Сирена Кіркегора (1813-1855), автор кількох блискучих книжок данською та німецькою мовами про філософію цього дуже популярного тепер предтечі сучасного екзистенціялізму. Твори Маланчука, в яких він зібрав в одну систему розсіяні в приблизно 34 томах думки Кіркегора, перекладені на десяток світових мов.

Григорій Маланчук уродився коло 1901 р. в Гарбузові, Зборівського повіту в Західній Україні, в селянській родині. Іспит зрілости з відзначенням склав у державній українській гімназії в Тернополі 1923 р., а університетські студії провів у Берлінському університеті, завершивши їх науковим званням доктора. Натрапивши припадково під час відпочинку в Данії на прізвище Кіркегора, зацікавився його філософією до тієї міри, що, як сам заявив проф. Ярославові Рудницькому, „Кіркегор для мене означає повну життьову проблему".

З українським науковим світом удержував Маланчук тільки посередні зв'язки через знайомих, але все ж усюди підкреслював своє українське походження і був чи не єдиним лектором української мови на цілу Скандинавію. Його похорон відбувся 27 серпня.

## ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

звернення до московських верховодів, що включало в собі своєрідне визнання „протекції" Москви над Україною?! Але якщо ми завжди і скрізь вперто будемо повторювати, що ми боремося проти московсько-совєтської окупації і за відновлення нашої справжньої суверенної державности, то чи не можна припустити, що колись з цього таки щось „вийде" — тим більше, коли це повторювання йтиме в парі з боротьбою нашого народу в Україні (таки за незалежність і за відокремлення від Росії, а не за неможливе до здійснення „управлення", як деякто висловлюється, совєтських конституцій) і з такою ж боротьбою інших поневолених народів. А може колись і Захід зрозуміє, якщо ми постійно йому про це нагадуватимо, що він теж загрожений московсько-комуністичним імперіялізмом і що поневолені народи, борючись за свою свободу, зменшують агресивну силу Москви, направлену проти демократичного Заходу. Отже ж, чехо-словацькі патріоти не вважають за марне повторювати вимогу виведення окупаційних совєтських військ із своєї країни, хоч напевно добре розуміють, що під цю пору з цього нічого „не вийде". І може, може, прийде колись такий час, коли, якщо в якійсь поневоленій країні вибухнуть революційні події, Захід здобудеться на те, щоб підтримувати борців за свободу не лише посилкою чоколяди, як воно її посилали угорським борцям, які, проте, благали в Заходу прислати їм на допомогу зброю...



КИТИЦЯ КВІТІВ В БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НА МОГИЛУ

Найдорожчої

ДРУЖИНИ, МАМИ та БАБУНІ

бл. п.

**МАРІЇ з ЗАТВАРНИЦЬКИХ**

**МАЗУР**

В РОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

буде відправлена

**ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА**

**в неділю, 3 вересня 1978 р., о год. 9-ій ранку в церкві Покрови Пречистої Діви Марії в Полудново-Західній Філядельфії, Па.**

Про молитви за душу Покійної просить

**Родина**

---

**ПОДЯКА**

Дня 10-го червня 1978 року, ненадійно, відійшов у Вічність, мій Незабутній МУЖ

бл. п.

**Д-р РОМАН ФІЛЬВАРКІВ**

В моєму безмежному горю зазнала я багато співчуття і помочі від Родини та Друзів, яким цією дорогою складаю сердечну подяку.

В першу чергу щиро дякую Всеч. о. митратові М. Бутринському і о. І. Кротецеві, за відслуження похоронних обрядів.

Моя особлива подяка д-рові Романові Оришкевичеві — Голові Українського Лікарського Т-ва Північної Америки — Відділ Іллиной, за зворушливу прощальну промову на Панахиді. Рівнож дякую шваґрові Покійного Ярославові Пришляковi, за прощальні слова над могилою.

Щиро дякую Товаришам та Приятелям, що несли домовину. Сердечно дякую Всім, що своїми пожертвами на Богослужби чи добродійні цілі, квітами та численною участю у похоронних обрядах звеличали пам'ять мойого Дорогого Незабутнього Мужа.

Моя подяка професійним Колегам та Працівникам лябораторій з Copley Memorial Hospital, Аврора, Ілл., за квіти та щирі особисті та листовні слова співчуття і потіхи.

Дякую Товаришам Покійного з давніх гімназійних часів, які прислали квіти та листи з Канади та Европи.

Рівнож дякую всім Знайомим, що письмово чи телефонічно висловили мені співчуття.

Похоронному заведенню Музика і Син у Чікаго дякую за дбайливе переведення похоронів.

Хай ласкавий Господь відплатить Всім Сторицею за всі вияви любови, пошани та братньої допомоги.

Д-р ОКСАНА ФІЛЬВАРКІВ, дружина

---

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

**ЕВГЕНА ПРУЦА**

буде відправлена

**СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ в суботу, 2 вересня 1978 р., о год. 8:30 ранку в соборі свв. Володимира і Ольги в Чікаго, Ілл.**

Просимо Родину, Приятелів і Знайомих помолитись з нами в цей день за душу Покійного.

Горем прибиті:

дружина — СТЕФА

донька — інж. ВІРА

зять — д-р ДЖІМІ ГАЛЛЯГЕР

---



Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 3-го серпня 1978, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у Вічність

бл. п. о. проф.

**ІВАН ПОПЕЛЬ**

народжений 29-го червня 1897 р. в Млинах.

В неділю, 6-го серпня ц. р. у Митрополичому Соборі Непорочного Зачаття ПДМ ЄРЕЙСЬКИЙ ПАРАСТАС відслужив Преосв. Митрополит Кир Йосиф з участю Впр. і Всеч. Отців.

У понеділок, 7-го серпня ц. р. відслужено СЛУЖБУ БОЖУ у Катедрі, а відтак Тлінні Останки похоронено на Українському Католицькому Цвинтарі у Факс Чейсі, між гробами Українського Католицького Духовенства.

У глибокому смутку:

сестри:

ГАЛЯ ПОПЕЛЬ

ОЛЬГА АНТОНЯК

та сестрінниця СТЕФА ЧАПЛИНСЬКА з чоловіком БОГДАНОМ та донями

---

Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Метрополітальний Відділ Ню Йорк-Ню Джерзі

зі смутком повідомляє своїх Членів і Українське Громадянство, що в суботу, 19-го серпня 1978 р., відійшов у Вічність



бл. п.

**Д-р ОСИП ЛЮБЧАК**

член-основник УЛТПА, б. член Контрольної Комісії.

ПОХОРОНИ відбулися в середу, 23-го серпня 1978 р. на українському цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Дружині і Родині Покійного висловлюємо наше найглибше співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа УЛТПА

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ НЮ ЙОРК-НЮ ДЖЕРЗІ

# Фестиваль української музики й танцю у Філядельфії

Філядельфія. — 18-го серпня ц. р. Філядельфійський Відділ Українського Конгресового Комітету Америки, що його очолює проф. д-р Петро Стерчо, влаштував при співучасти Департаменту Розваг Філядельфії Фестиваль української музики й танцю у міському амфітеатрі Робін Гуд Делл. Прикрасою цього вдалого концерту був виступ зірки Метрополітан Опери з Ню Йорку баса-баритона Павла Плішки. Мистецтво його співу не легко рецензувати, бо годі вдаватися до технічних висловів, коли в пам'яті ще звучить його надзвичайної краси, сили й діяпазону голос. Зокрема урочистий настрій викликаний його досконалою інтерпретацією двох архитворів геніяльного Лисенка: „Гетьмани, гетьмани" та „Ой, Дніпре мій ,Дніпре" не дає спокійно описати його бездоганну техніку та дикцію. Згадані два твори Лисенка зловмисно вилучені із 20-томового видання зібраних його творів в УССР, та наче б то призабуті у вільному світі. Саме вибором цих двох шедеврів для своїх виступів серед масових зібрань на репрезентативних українських імпрезах Павло Плішка фактично підносить нам в дарунку немеркнучі самоцвіти в неоцінимій оправі. Для слухачів немов на яву ожили гетьмани, блиснула булава, та став перед очима душі широкий та дужий Дніпро. Заслухані у його неперевершений спів нетерпляче очікуємо інших творів із Шевченківського циклу в такому ж, воістину шляхетному виконанні. У дуеті з „Джоконди" Понкіеллі Плішка із меццо-сопрано Ренатою Бабак драматично відтворив постать грізного Венецького дожа — до речі ролі його дебюту в Метрополітан в 1967 р. Проспівання романсу „Місяць на небі" (як наддаток) в такому ж дуеті не дало нагоди для індивідуального наддатку цьому безконкуренційному співакові. Треба висловити признання й подяку Фестивалевому Комітетові, що своєчасно заангажував Павла Плішку — світової слави співака українського роду.

Однакову кількість точок в програмі приділено Павлові Плішці і Ренаті Бабак. Під час відкриття програми, після відспівання Плішкою американського гимну, Рената Бабак відспівала український гимн. Слід зауважити, що текст і музику національного гимну не годиться довільно міняти, як це зробила Рената Бабак, а вже ніяк вставками вроді: „... душу силу ми положим..." В першій своїй концертовій точці Рената Бабак виконала „Аріозо" (не Арія, як подано в програмці) Оксани зі „Запорожця за Дунаєм". Після цього співачка виконала „Виростеш ти сину" Григорія Майбороди до слів Василя Симоненка — пісню, в якій музика далеко не дорівнює красі й глибині тексту. Мелодраматичність інтерпретації лиш підкреслила шаблоновість композиційних засобів Майбороди. Зараз же по другій точці, співачка відспівала дещо несподіваний наддаток — арію княжни Еболі із „Дон Карльо" Верді. Пані Бабак диспонує сильним голосом та вживає його неперебірчиво — переважно форте, помимо наявности мікрофонів і потужних підсилювачів. Незвиклий для західнього слухача манеризм — різкий і зачастий перехід із маски в грудний чи пак горляний голос, непотрібно відвертає увагу слухача від цілости твору, мимоволі привертаючи її до окремих нот у цьому горляному регістрі. Безперечно, застосування цього тембру часом себе виправдує, але постійний вжиток цього засобу таки разить. Годі не звернути увагу на дикцію й акцент пані Бабак: дикція у неї чиста, але з акцентом справа інакша. Від професійної співачки, яка володії чужою їй італійською дикцією та акцентом поправно, що зрештою чули ми в арії Верді, можна вимагати такого ж правильного виконання українського тексту, а не заміняти „о" на „а" „ть" на „ць" в московській манері. Невже ж можливо вимовити „іо ті іммоляі..." правильно у Верді, а в Гулака-Артемовського обов'язково „...шепацяць... кахай, кахай...?" Таке легковаження правильної вимови українського тексту тим більше вражало слухачів поруч із клясично правильною вимовою Павла Плішки в українському репертуарі, хоча цьому співакові донедавна українська мова була майже незнана.

Фортепіяновий супровід солістам грав наскрізь професійний та витончений мистець Тома Гриньків, якому відведено в програмі одну сольову точку, Пассакалія Віктора Косенка — романтичний твір із різким контрастом настроїв, від лагідної наспівної лірики до грозового рокоту акордів, знайшов у Гринькові гідного виконавця.

Добре зіспіваний чоловічий хор „Прометей" із Філядельфії під прецизною і енергійною диригентурою Михайла Длябоги при фортепіяновому супроводі Галі Мазурок-Рей, виступаючи назміну із вищезгаданими солістами й танцювальними ансамблями (про них мова пізніше), виконав чотири пісні. Перша „По морю, по морю" — хор Варягів із музичної драми „Ярополк Перший" Анатоля Вахнянина в бравурному виконанні диригента й хору показала чому незаслужено призабутий композитор втішався великою популярністю серед любителів хорового мистецтва в Галичині на переломі століть. Наступна точка, „Плотогони" Кос-Анатольського, хоча трафаретно написана виявила дуже приємну несподіванку: прегарне баритонове сольо хориста Ігоря Кушніра (не зазначеного в програмці). Натомість несподіванкою не були дві останні пісні виконані хором, „Моя пісня" відомого Андрія Гнатишина та стандартний еляборат І. Шамо „Грай бандуро". Трудно не зауважити, що половина точок хору композиції (Кос-Анатольського і Шамо) — це сучасні підсовєтські твори. Якщо це усучаснення репертуару, то беручи під увагу обмежений час, призначений виконавцям в цьому дуже репрезентативному концерті — це усучаснення відбувається ціною занехаяння клясиків української музики Лисенка, Стеценка, Леонтовича, Кошиця, Степового й Перемиської школи: Вербицького, Лаврівського, Матюка та інших, яких трудно почути на еміграційних естрадах і без яких виростають цілі покоління українців — чи ж може бути гірша доля для творчої спадщини композитора, як забуття. Якщо це дійсне усучаснення, чому ж оті „нові" твори такі шаблонові, реакційні, формально безпорадні своєю бідною тоніко-домінантовою гармонією та монотонною побудовою чотиритактових фраз, цебто примітивніші від автентичних народних пісень із складною та різноманітною ладо-інтонаційною структурою. Не можна цієї ситуації приписати незнанню репертуару, бо під час концерту в Клівленді минулими роками чули ми справді бездоганне виконання цього ж хору й диригента Лисенкового „Ой, пущу я кониченька", а скільки ж таких записів готових до виконання.

Два танцювальні ансамблі, гуцульський „Черемош" з Філядельфії під мистецьким керівництвом Дмитра Сороханюка та „Дунай" із Сен Кетеринс — Канада під мистецьким керівництвом хореографа Ореста Самця збагатили програму різними підходами до українських народних танців. Гуцульський ансамбль „Черемош" зворушує своїм пієтизмом до дійсного, не стилізованого, не підфарбованого фолкльору. „Черемош" — це рухомий, живий етнографічний експонат — від найменшого цвяшка на чересах у прегарній гуцульській ноші, аж до автентичної гуцульської „капелі", скрипки, фльояри, цимбалів і бубна. Достовірно відтворена народна музика до аркана, гуцулки, коломийки й півторака і природний та невмирущий стиль танцю показав непідроблену любов до рідної традиції.

Ансамбль „Дунай" відзначився життєрадісним і витонченим виконанням складної хореографії. Вказане було б позбутися циркової акробатики, яка хоча може промовляє до менш вибагливої частини публіки, проте цілком не потрібна ані цьому дуже добірному ансамблеві, ані його талановитому та фаховому хореографові. Треба підкреслити, що ансамбль „Дунай" в танцях: тропотянка, веснянка, козачок і традиційному гопаку дав велику насолоду глядачам. Варто було б щоб ансамбль позбувся гармошки, яку також непотрібно вживають інші ансамблі, викривляючи при цьому правдивий характер українського народного мистецтва.

Цей величавий Фестиваль гідно зарепрезентував українську культуру, як і фолкльорною, так і індивідуальною творчістю.

**Проф. Ярополк Ласовський**

# Повідомлення Комітету Збереження Спадщини
## Сл. п. проф. Бориса Мартоса, кол. прем'єра Уряду УНР

В недовгому часі після смерти с. . п. проф. Бориса Мартоса, яка сталася 19-го вересня 1977 р., друзі і співробітники з останніх років його життя заснували Комітет Опіки й Збереження Спадщини колишнього прем'єра міністрів Української Народної Республіки.

Ціллю Комітету намічено: а). вирівняти залеглости пов'язані з похоронами Покійного; б). виготовити проєкт та поставити пам'ятник на могилі Покійного; в). упорядкувати та підшукати надійне приміщення для його архіву та рідкісних книг; г). підготовити до друку та видати недруковані праці Покійного.

Придбання фондів передбачається шляхом донацій товариств і установ та поодиноких громадян на спеціяльно відкриті конта „Самопомочі" в Нюарку та Української Православної Кредитівки в Ню Йорку.

Комітет очолює Управа в такому складі: Почесний голова — голова Консисторії УПЦ в Бавнд Бруку, протопресвітер о. митрат Артем Селепина; о. д-р Юрій Шумовський — голова; о. Іван Наконечний — перший заступник голови; п. Софія Темницька — другий заступник голови; д-р Степан Ворох — секретар; Кость Степовий — кореспонденційний секретар; Лев Мазурець — скарбник; Контрольна комісія: д-р Петро Богданський і Зенон Тимків; Члени Комітету: проф. Іван Замша, д-р Любомир Кузьмак, д-р Марко Олесницький, д-р Іриней Темницький, інж. Володимир Яворський.

Після виконання намічених завдань Комітет проголосить висліди своєї праці у пресі та зліквідується.

Адреса Комітету: Reverend Dr. George Szumowskyj 680 Stuyversant Ave. Irvington, N. J. 07111

Грошеві пожертви на цілі Комітету просимо пересилати переказами або чеками на згадані спеціяльні конта:
Union — 734 Sanford Ave., Newark, N. J., 07106
Acc. 2329

Ukrainian Orthodox Federal Credit, Union — 304 East 9th Street, New York, 10003
Acc. 1420.

# Українська радіопрограма „Гомін України" у Детройті відзначила своє 5-річчя

У березні цього року радіопрограма „Гомін України" передала у етер 800-ну передачу. 800 програм: музики, пісень, коментарів, інтерв'ю, різних новостей з українського життя і т. п. — це вже поважне досягнення; це — поважна праця для громади і велика користь. У наших обставинах - це дуже великий і важливий голос і джерело інформації, науки, пропаганди; джерело для розваги і задуми. Тому важливо хто тією програмою керує, надає їй повного тону і певного рівня, бо від того залежить як слухачі ті програми сприймають.

Людиною, яка керує цією цікавою і доброю радіопрограмою „Гомін України" у Детройті є маестро Кирило Цепенда, відомий дириґент різних визначних хорів, оркестр; музик; організатор, громадський діяч, який вже десятьліттями своєю працею в ролі дириґента збагачує українську музичну культуру, а від п'яти років додатково, тричі по одній годині у тиждень, служить великій громаді великого Детройту своєю цінною радіовою програмою „Гомін України". Організаційний хист, велике практичне знання, мистецька душа і вроджена інтелігенція — це отой ґрунт на якому й основується згадана радіова програма.

При цій нагоді треба хоча б трохи подати біографічні дані цієї енергійної та працьовитої людини. Кирило Цепенда є родом із західньої України. Студіював теорію музики і дириґентури 3 роки у Львівській Консерваторії ім. Миколи Лисенка під керівництвом великого музики і дириґента, Миколи Колесси. Після цих студій одержав від Українського Центрального Комітету стипендію на дальші студії у Відні. Крім навчання, диригував там хором церкви св. Варвари та студентським хором „Січ". Зразу після війни зорганізував у Мюнхені хор „Трембіта", відбув турне для наших громад та американської армії, даючи величезну кількість концертів у 1949 році переїхав з Німеччини до ЗСА і в Рочестері диригував хорами і оркестрами. Від 1955 року перебував у Детройті, де учив музики і провадив хор у школі св. Івана Хрестителя, що існує при цій же церкві. Тут Кирило Цепенда ще і досі працює.

Дириґував відомим хором „Трембіта" у Детройті, з яким наспівав платівки, а у додатку дириґував німецькими хорами „Райнґольд" і „Карпатія". Далі диригував капелою бандуристок „Орлик". Останніми роками дириґент Кирило Цепенда зорганізував і вишколив струнну оркестру молоді у віці 9-14 років „Веселка" (50 членів), з якою вже вспів зробити першу платівку під назвою „Де наші Карпати", при співучасті ліричного баритона Анатоля Валюха з Каліфорнії.

Маестро Цепенда має за собою понад 35 років мистецької діяльности і диригував декілька десятками хорів і оркестр, чим займається й по сьогоднішній день. Немає міри оцій відданості українській пісні та музиці. Напевно багато молоді й не тільки молоді, які співали чи грали під дириґентурою маестра Кирила Цепенди, вже збагатили та збагачуватимуть у свою чергу українське хорове, музичне та вокальне мистецтво, бо як у нас казали „наука у ліс не йде". Посіяне добре зерно прийметься і ростиме постійно на користь нашій культурі і народові.

Знаю особисто Кирила Цепенду, як людину цікаву, доброзичливу, допоміжну та щиру, а хто має такі атрибути, не згадуючи зовсім про музикальну обдарованість і знання, той є у кожній громаді вартісною і потрібною одиницею. Такою людиною є маестро Кирило Цепенда, це — людина з якою, як мені наш спільний приятель згадував, „можна іти на фронт", і бути певним, що можете розраховувати на цю людину у кожній ситуації і потребі.

Тому й вітаємо маестра Кирика Цепенду із 5-річчям його радіопрограми з його довголітньою службою для української громади, для української культури.

**Володимир Луців (Англія)**

# ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

**ВОЛОДИМИР ЗАРІЧНИЙ**, член УНС Відд. 77, помер 30 квітня 1978 на 59 р. життя. Народився 14 вересня 1918 р. Похорон відбувся на Апленд Цвинтарі в Норквіл, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Петро Федак, секр.

**СТЕПАН КУЗЬО**, член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаго, Ілл., помер 30 березня 1978 на 55 р. життя. Нар. 18 листопада 1922 р. в Перемишлі, Зах. Україна; членом УНС став 30 вересня 1952 р. Залишив у смутку дружину Волтраад і трьох синів та родину і кревних в Україні. Похорон відбувся 3 квітня 1978 р. на цвинтарі Всіх Святих в Дес Плейнс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

**ПЕТРО МЯКУШ**, член УНС Відд. 379 св. Юра в Чікаго, помер 7 квітня 1978 на 68 р. життя. Нар. 13 березня 1910 р. в Бруніґалівці, Підгайці, Україна; членом УНС став у червні 1950 р. Залишив у смутку дружину Марію, брата Володимира, сина Ігоря з родиною, доньки: Надію Дубицьку з родиною; Орисю Свитник з родиною. Похорон відбувся 11 квітня 1978 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

**АННА САВЕЧКА**, членка УНС Відд. 147 св. Михаїла в Аллентавн, Па., померла 20 січня 1978 на 59 р. життя. Нар. в Аллентавн, Па.; членкою УНС стала в 1936 р. Залишила в смутку двох братів: Івана і Петра і сестру Катерину Вайнсгаймер. Похорон відбувся на українському православному цвинтарі св. Марії у Вайтгол, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Гуцайлюк, секр.

**ГРИГОРІЙ КУЗІВ**, член УНС Відд. 174 Т-ва Пласт в Детройті, помер 15 березня 1978 на 67 р. життя. Нар. 1911 р. в селі Камінна, Україна; членом УНС став у 1965 р. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочок Марту, Оксанку, Лесю, 2 внуків, та дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 18 березня 1978 р. в Мічіґен Меморіял Парк в Флят Рок, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Атанас Слюсарчук, секр.

**ІВАН ГУДЗОВСЬКИЙ**, член УНС Відд. 402 ім. Т. Шевченка в Етовікок, Онт., помер 8 березня 1978 р. на 52 році життя. Нар. 1925 р. в селі Скоморохи, Україна; членом УНС став у 1964 р. Залишив у смутку дружину Орисю, дочку Галину з мужем Едвардом, синів Тараса і Романа, брата Стефана з родиною в Україні та ближчу і дальшу родину та друзів в Канаді, Америці та Україні. Похорон відбувся 11 березня 1978 р. на цвинтарі Ріверсайд в Торонто, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Яків Бурій, секр.

**ДЖЕССІ АЛЬБАНСЬКА**, членка УНС Відд. 443 в Норанда, Квебек, Канада, померла 26 лютого 1978 на 57 р. життя. Нар. 16 серпня 1920 р. в Мастріхт, Нідерляндія. Членкою УНС стала 31 жовтня 1970 р. Залишила у смутку чоловіка Петра, сина Павла і доньку Сандру. Похорон відбувся 1 березня 1978 р. на Католицькому Цвинтарі в Норанда.

Вічна Їй Пам'ять!
Г. Процик, секр.

**МИКОЛА КРИВОЛАП**, член УНС Відд. 397 ім. св. Ольги у Філядельфії, Па., помер у Філядельфії на 73-му р. життя. Нар. 1905 р. в Україні. Членом УНС став у липні 1953 р. Залишив у смутку дружину Марію, сина д-ра Юрія з дружиною Ольгою і сином Юрієм; невістку Мілю зі синами Євгеном з дружиною Марісю та Володимиром; ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Нич, секр.

**АНДРІЙ ЗАГУТА**, член УНС Відд. 372 ім. Івана Франка в Плейнфілд, Н. Дж., помер 27 травня 1978 на 51 р. життя. Нар. 9 вересня 1926 р. в Плейнфілд, а членом УНС став 31 липня 1963 р. Залишив у смутку дружину, трьох синів і одну дочку та невістку. Покійний був примірною людиною. Похорон відбувся 30 травня 1978 р. на цвинтарі св. Редімер в Савт Плейнфілд.

Вічна Йому Пам'ять!
Н. Ярема, секр.

**АННА ФРАНКІВ**, членка УНС Відд. 464 Т-ва ім. Лесі Українки в Ошаві, Онт., померла 12 червня 1978 на 63 році життя Нар. 1916 р. в Мечем, Саск., Канада. Членкою УНС стала у 1959 р. Залишила у смутку мужа Петра, дітей — Василя і Данила та Марію Дона, 2 сестри і 3 братів в Канаді. Похорон відбувся 15 червня 1978 р на цвинтарі свв. Володимира і Ольги в Ошаві, Онт.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Хомин, секр.

**КОНСТАНТИН ЮСЬКІВ**, член УНС Відд. 271 Т-ва ім. Івана Франка в Елмайра, Н. Й., помер 17 червня 1978 р. на 92 р. життя. Нар. 29 серпня 1886 р. в Зах. Україні. Членом УНС став у 1924 р. Залишив у смутку дружину Параскевію, сина, 4 дочки, внуків та правнуків. Похорон відбувся 19 червня 1978 р. на цвинтарі св. Николая в Горсетс, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Чопко, секр.

**ІВАН ДУБИ**, член УНС Відд. 503 в Едмонтоні, помер 4 червня 1978 на 56 р. життя. Нар. в Глинках в Україні, а членом УНС став 31 грудня 1966 р. Залишив у смутку дружину Софію, двох синів: Миколу і Петра, дочку Мервін (Стефанію) Бабюк і двох внуків та двох братів і сестру в Україні. Похорон вдбувся 7 червня 1978 р. на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні.

Вічна Йому Пам'ять!
Теодор Войтів, секр.

**АРТУР СТИРАНКА**, член УНС Відд. 112 Т-ва св. Марії в Парма, Огайо, помер 6 червня 1978 на 52 р. життя. Нар. 27 жовтня 1925 р. в Клівленд, Огайо; членом УНС став 31 липня 1943 р. Залишив у смутку Шейлю С. Стиранку. Похорон відбувся 9 червня 1978 р. на цвинтар Вудвейл в Мідлбурґ Гайтс, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Мері Капраль, секр.

**ДАРІЯ САВІЛЬ (СОБОЛЬ)**, членка УНС Відд. 324 Т-а Мир у Філядельфії, Па., померла 22 червня 1978 на 24 р. життя. Нар. 1953 р. у Філядельфії. а членкою УНС стала в 1969 р. Залишила у смутку чоловіка Роберта, дво- і піврічного сина Роберта мол., батька і матір Івана і Гелену Соболь, тету Емілію і вуйка Стефана Мадилюс. Похорон відбувся 26 червня 1978 р. на цвинтарі в Лігайтон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

**ВЯЧЕСЛАВ ДАВИДЕНКО**, член УНС Відд. 204 Т-ва ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, помер 27 квітня 1978 р. на 73 році життя. Нар. 1905 р. в Мирифа. Харків, Україна. Членом УНС став у 1952 р. Залишив у смутку дружину Аллу. Похорон відбувся на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Палідвор, секр.

**ІВАН ОТАДНИК**, член УНС Відд. 70 Т-ва Прогресивний Клюб в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 20 травня 1978 на 85 році життя. Нар. 15 липня 1894 р. в Польщі; членом УНС став 1916 р. Залишив у смутку дружину Анастазію Анґеляшек, і троє дітей — Нестора, Івана і Нелю Боднар. Похорон відбувся 22 травня 1978 р. на цвинтарі Гора св. Марії у Флашінґ, Лонґ Айленд, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Шеремета, секр.

**РОЗАЛІЯ САВИЦЬКА**, членка УНС Відд. 383 свв. Петра і Павла в Бриджпорті, Па, померла 12 червня 1978 на 80 р. життя. Нар. 1898 р. в Требовлі, Зах. Україна; членкою УНС стала у 1923 р. Залишила в смутку дві дочки — Марію і Йозефіну Раґтен, сімох внуків і чотирьох правнуків. Похорон відбувся 15 червня 1978 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Кінґ оф Пруссія, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Йосиф Хома, секр.